

Rapport

"Provfiske efter signalkräftor i Stora Le 2006"

Lillerud 2006-10-10

Tomas Janson
Hushållningssällskapet i Värmland
Projektledare Astacus

Bakgrund

Sedan 2000 pågår interregprojektet Astacus, syftet är att stärka och bevara flodkräftsbestånden i Dalsland, Värmland och sydöstra Norge. Detta skall ske bl.a. genom att skapa ett Kärnområde för flodkräfta som i sin tur är uppdelat i flera mindre "skötselområden". Under sommaren 2002 uppdagades signalkräfter vid på tre lokaler i Stora Le. Inga tillstånd har givits för utplantering av signalkräfter i dessa vatten, vilket ger att brott mot gällande fiskelagstiftning begåtts av den eller de som satt ut signalkräftorna. Utplanteringarna polisanmälades av Länsstyrelserna i respektive Västra Götalands och Värmlands län. Den 4 juli, 2003 förklarades sjöarna Stora Le, Lelång och Ärtingen inom Västra Götalands län som kräftpestsmittade. Beslutet gällde fram till och med 4 juli, 2005.

I ett försök att hindra spridning av kräftpest och illegal utplantering av signalkräfter i tillförande vattendrag till Stora Le, som hyser bestånd med flodkräftor, förlängdes kräftfiskeförbudet i Stora Le i ytterliggare två år. Kräftfiskeförbudet gäller från den 15 juli 2005 till den 15 juli 2007. Inom området som förklarats pestsmittat är det bl.a. förbjudet att fånga kräftor. Astacus fick dispens från Länsstyrelserna för att utföra årets provfiske.

Syfte

Årets provfiske syftar till att:

Följa upp provfisket från 2005 då vi kunde konstatera signalkräfter ca 1.7 km norr om Harsnäs vid en mindre ö som kallas "Korvön", ca 7 km från Norska gränsen. Provfisket för 2006 syftade till att följa upp fronten med signalkräftorna vid "Korvön" och därmed undersöka hur långt signalkräftorna spridit sig under 1 år av egen kraft. Dessutom vill vi titta närmare på vilka djup och hur spridningen ut i sjön vid Harsnäs, ser ut.

Metodik

Provfisket utfördes av Astacus som en del av ett monitorprogram för Stora Le. Provfisket bedrivs som en inventering dvs. provfiskat är inte för att beräkna beståndens storlek utan endast utbredning, art och givetvis storlek på fångade individer.

Foto: Tomas Janson, Hushållningssällskapet

Allan Johannesson på väg ut för att vittja burarna tidigt på morgonen.

Foto: Tomas Janson, Hushållningssällskapet

28% av de 150 undersökta signalkräftorna bar tydliga tecken av kräftpest i form av melanin fläckar.

Fisket skedde med länkade burar av märket LiNi om 5 burar per länk, varje länk är 50 m långa. Totalt användas 16 länkar vid olika lokaler, detta ger 80 burnätter. Som agn användes frusen cyprinider. Länkarna fördelades med jämna mellanrum för att i möjligaste mån ge en inblick i signalkräftans utbredning (se karta).

Provfisket skedde vid ett tillfälle, 12-13 september. Tomas Janson, Astacus, har varit huvudansvarig samt haft mycket god hjälp av Allan Johannesson, Jan Nord och Judith Hansson, Nössemark. Samtidigt utfördes ett provfiske på den norska delen av Stora Le i regi av en kollega i Astacus-projektet, Øystein Toverud.

Resultat

Se kartor.

Se protokoll.

Sammanlagt gjordes 80 ansträngningar under en fisknatt. Årets provfiske gav totalt 522 stycken signalkräftor. Varav 150 slumpvis utvalda signalkräftor protokollfördes med individuuppgifter.

Det vi kan konstatera med god säkerhet är att fronten med signalkräftor spridit sig ca 300 meter norrut från "Korvön", under ett år. Dessa kräftor har sannolikt spridit sig av egen kraft utan påverkan av mänsklig aktivitet. Fångsterna per länk visar var fångsterna upphörde

Längdintervallet av de 150 kontrollerade signalkräftorna varierade mellan 69 – 153 mm. Könsfördelningen var 49 % hanar och 51 % honor. Medellängden var 99 mm. Av de fångade signalkräftorna bar 28 % synliga tecken på kräftpest, i form av svarta melanin fläckar.

Det största djupet som kräftor fångades vid var 14,8 m. Totalt uppgick antalet kräftor per bur och natt till 6,5 individer. Tre burar hade 26 individer/natt. 10 burar fick ingen fångst. Länk nr 14 uppvisade 22 individer/bur och natt vilket gav 110 kräftor på 5 burar.

Tabell 1. Provfiskade lokaler (se kartor), antalet burar/lokal, antal fångade kräftor/länk samt medeldjup för varje länk:

Länk	Antal burar	Antal signalkräfter	Medeldjup (m)
1	5	62	3,7
2	5	47	4
3	5	55	4,6
4	5	25	8,7
5	5	29	2,9
6	5	18	3,8
7	5	15	1,9
8	5	0	3
9	5	15	4,2
10	5	0	3,3
11	5	6	2,6
12	5	4	3,9
13	5	79	4
14	5	110	7,1
15	5	53	9
16	5	60	8,6
Summa:	80	522	4,7

Diskussion

Anmärkningsvärt var att kräftorna företrädesvis spridit sig via stranden. Lina nr 9 som var den nordligaste lokaliserade kräftlokalen låg 3-5 m från land. Lina 8 var belägen vid ett skär ca 50 m längre ut i sjön jämfört med lina 9, vid lina 8 kunde inga kräftor konstateras. Djupet mellan dessa två länkar är ca 5-7 m varav det inte utgör ett hinder för spridningen.

Länkarna 11 och 12 var belägna mitt i Stora Le vid Tronsholmen, ca 600 m från Harsnäs (se karta). Det högst uppmätta djupet mellan Harsnäs och Tronsholmen var 50 m. 10 signalkräfter fångades vid Tronsholmen, om dessa spridit sig från Harsnäs av egen kraft eller av mänsklig aktivitet vet man inte. Det vore intressant att undersöka förekomsten av kräftor mellan sträckan Harsnäs och Tronsholmen, på de djupaste partierna (50 m). Det är stor risk att kräftorna har eller är på väg att sprida sig till den östra sidan av Stora Le.

Noterbart är att vid provfisket på den norska sidan fick man en stor flodkräfta på 14,3 cm. Fronten med signalkräfter är fågelvägen ca 6,5 km från norska gränsen, om signalkräftorna sprider sig ca 300 m på ett år dröjer det ca 22 år innan de når norska gränsen av egen kraft. Det största hotet med att det skall gå snabbare är att människor påskyndar spridningen.

Tomas Janson
Projektledare

Rapport prøvekrepsering Store Le 2006

Oppdragsgiver:

Astacus prosjektet

Hensikten med fisket var:

1. Kartlegge krepsebestand og spesielt om signalkreps hadde vandret inn fra svensk side. Tilsvarende fiske skjedde på svensk side i regi av kolega i Astacus prosjektet Tomas Jansson.

Deltagere:

Fredrik Petterson hadde båt og hjalp til under fisket

Øystein Toverud fra Utmarksavdelingen foretok prøvefisket.

Området det ble fisket i var på to områder:

1. Fra svenskegrense ved Salholmen og bukt på norsk side med 22 teiner
2. Svarte Odde og bukt nord for denne med 13 teiner.

Som åte ble benyttet lagesild.

Teinene sto ute fra kl.15.00-13.9. til kl.8.30-14.9. Været var nydelig med sol og vindstille.

Resultat:

Total fangst 1 edelkreps som målte 14,3 cm.

Denne ble sendt pr taxi inn til Veterinærinstituttet for sjekk 14.9. (samtale med Trude Vrålstad)

Videre ble Mattilsynet v/Atle Løvland orientert

Dette var en meget overraskende fangst og spesielt at vi kun fikk en. I området vi fikk denne hadde vi 22 teiner ute og krepsen ble fanget nærme svenskegrensen.

Signalkrepsen på svensk side er nå ca 2 km fra norsk grense i dette området. Den har vandret ca 300 meter nærmere norsk grense siden 2005.

Øystein Toverud

2006-09-15

Edelkreps på 14,3 cm tatt 50 meter fra svensk grense på vestsiden Store Le.

SYFTE

Syftet med projekt **Astacus** är att vidareutveckla gränsområdet mellan Norge och Sverige till ett skyddsområde/kärnområde för flodkräfta.

Flodkräftsbestånden skall återetableras och stärkas så att de kan utgöra underlag för ett bärkraftigt rekrea- tions- och näringsfiske. Formerna för rekrea- tions- och näringsfiske skall utvecklas inom projektet.

Kräftorna skall indikera rena och friska vatten som skapar en positiv inställning och ett starkt engagemang till att ta tillvara vattnen.

Målsättningen med projektet kan formuleras i två delar där delarna utgör förutsättningar för varandra.

1. Bevarande, stärkande och återintroduktion av flodkräftbestånd inom området.
2. Uthålligt nyttjande av flodkräftbestånden i form av rekrea- tionsfiske och näringsfiske.

FINANSIERING

Projekt **Astacus** finansieras och drivs av följande institutioner och företag;

Europeiska utvecklingsfonden, Norske statlige IR-midler, Länsstyrelsen i Värmland, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Fylkesmannen och kommunen i Östfold , Fylkesmannen och kommunen i Akershus, Fylkesmannen och kommunen i Hedmark, Fiskeriverket, Dals-Eds kommun

PROJEKTLEDNING

Ansvariga projektledare för **Astacus** är;

Tomas Janson, Hushållningssällskapet i Värmland.

Tel. 054-54 56 18, 0708-29 09 23, tomas.jansson@hush.se

Øystein Toverud på Utmarksavdelningen for Akerhus og Østfold.

Tel 0698-111 11, fax 0698-127 27, oystein.toverud@havass.skog.no

Projektägare:

Hushållningssällskapet i Värmland, Lillerud, 660 50 Vålberg

054-54 56 00, www.hush.se/s

Utmarksavdelningen for Akershhus og Østfold, Pb 174, N 1871 Ørje

0047-69 81 11 22 www.utmarksavdelingen.no